

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי י"א טבת תשפ"ב | דף היומי בבלי: מגילה ג | דף הכולל: מועד קטן יב.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תרע"ב עד סעיף ב'.
מוסר: דבר בעיתו - פרק ד' מ"והנה לרוב האנשים" עד "ומבואר בדברי הנביאים".
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הבחינה פרק ה' 'ואח"כ חשוב במעלת אותיות המכתב' עד פרק ה' 'אך הטרפים המיוחדים'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

מי עמד מאחורי התקלה המסתורית במסכי המטוס? | מדוע התקלקל המקרר למשך לילה אחד? | הסגולה להמתקת הדינים | 2294

הסיפור היומי

תעלומה: כל המסכים במטוס פועלים, חוץ מהשניים שבשורת המושבים שלו...

מצרים, ועשה מאמצים מרובים עד שהעבירו את הזמן לשעות אחרי הצהריים. ועדיין היה בצער, ולקח עמו 'צידה לדרך' לשעת הדחק ובה 'כדור שינה' (pills sleeping) ואטמים (plugs-ear) לאוזניים וכיסוי לעיניים, בכדי שתפול עליו שינה עמוקה. קודם שעלה למטוס נעמד להתפלל מנחה, ושלא כהרגלו שפך שיחו כבן המתחטא אצל אביו בלשון זה: 'שיהיה לי ניסים, שלא יהיו מסכים לא אצלי ולא בסביבת מקומי'... בהגיע העת עלה למטוס והתיישב במקומו בין שני נכרים ערלי לב אשר מיד רצו לשטוף עיניהם בכל תועבות העולם וניסו להדליק את המסך, אך 'משום מה' לא נדלק... קראו לאחראים (הדיילים) ואף הם ניסו בכך ובכה, והעלו חרס בידם... וראה זה פלא, בכל המטוס עבדו המסכים באין מפריע חוץ מבשני המקומות שמצדדיו ובכסאות שמלפניו... ללמדנו כוחה של תפילה, ובפרט כשמתפלל להינצל מידי נסיון...

(באר הפרשה, ויגש תשפ"א)

סיפורו של יהודי שהתעקש לטוס דווקא במטוסים ישנים סיפור הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, כי שמע מאחד מחשובי מרביצי התורה שליט"א, אשר מתוקף תפקידו הנו נוסע פעם בכמה שבועות לאחת ממדינות יורו"פ (אירופה) בכדי למסור שם שיעורים ב'כולל' מסוים, ותמיד הוא משתדל להשתמש בחברות אשר להם פליג'ערס (מטוסים) ישנים, שעדיין אין בהם 'מסכים' במושבים, בכדי שיוכל לשמור על טהרת העיניים מבלי להיכשל במראות אסורות הנראות במושבים שמסביבותיו. אמנם, באופן שימצא שהוא מוכרח מחמת זמני הטיסות לנסוע במטוס חדש הנו מתאמץ בכל כוחו לסדר את זמני הנסיעה לשעות היום, מאחר שאז נקל עליו להיות 'שקוע' בתוך תלמודו מבלי לראות את הנעשה סביבו, מה שאין כן בשעות הלילה שקשה לו לעיין בעומקא דשמעתתא, והסכנה מצויה יותר. והנה לפני כמה שבועות נאלץ בעל כרחו לנסוע במטוס חדש בלילה, ונצטער הרבה על שעליו לעמוד כמה שעות בתוך זוהמת

"אני נמצא כאן עם עוד כמה חברים", הוא אומר לי. "יושב כאן לידי ר' אהרן והוא מוסר לך דרישת שלום". ר' אהרן?! אני נדהם. ר' אהרן איתך?! - "כן, הוא עונה, בלי להבין את פשר ההתרגשות

סיפור השגחה מדהים שסיפר רבה של קהילת 'ברדיטשוב'

בקהילה. כאן להיות הרב זה להיות גם האבא, לפעמים הסבא. האדם החזק שאומר מה לעשות, לא מפני שהוא חזק בעצמו, אלא מפני שהוא שליח. שליח של הקב"ה להביא את דבר ה'. "יום אחד נולד בקהילתנו תינוק. בן זכר לאם יהודייה. הנשים בקהילה שולחות סיוע ועזרה, מבקרות את היולדת, מתפעלות מהתינוק. גם אנוכי מאחל 'מזל טוב' ליולדת, ומודיע לה בעדינות שאני עומד להזמין מוהל ליום השמיני לחיי התינוק, שעתיד לחול ביום שישי, ערב שבת.

"מוהל? היולדת נבהלת, 'לא ולא. שלא יזמינו מוהל'. אני חושש שהאשה אינה מבינה מה זה מוהל, ואני מסביר לה בעדינות, שאצל יהודים עושים ברית ביום השמיני, ובזה הילד שלה נכנס בבריתו של אברהם אבינו, ונעשה יהודי שלם. האישה אינה מטה אוזן לדברי. להפך, ככל שאני מדבר, היא נרעשת יותר. 'בשום פנים ואופן!' היא טוענת. 'זה הבן יחיד שלי ואני פוחדת עליו... אני חוששת לבריאות שלו... למה לעשות לו משהו אם הוא בריא? הכל טוב, הכל בסדר, אני אחראית עליו ואתם יכולים להיות רגועים'.

"אבל אני לא רגוע בכלל. תינוק יהודי, נשמה יקרה כל כך, איך יתכן שיש כאן תינוק ולא מלים אותו ביום השמיני? מה אענה לסבא שלו, שישאל אותי, איך זה שלא דאגתי למול את נכדו? מה אענה לאבי שבשמים, שהניח אותי כאן בשליחות שאין דומה לה, לקרב נשמות נידחות? אני חוזר לניהול ענייני הקהילה השוטפים, ולבי כל עמי. אני שולח אל האשה עסקנים שמכירים אותה, הרבנית מדברת אתה, אבל היא - עקשנית. לא רוצה ולא מסכימה, מי אני שמתערב בחייה הפרטיים?

"בימים המעטים שנותרים עד לברית אני חש מועקה, ומתפלל לה'. אין לי שום רעיון איך להשפיע על האישה למסור את בנה למילה. ריבוננו של עולם, אני קורא מעומק ליבי, זה הבן שלך! אנא, זכה אותו שיהיה נימול לשמונה!

"והנה, בבוקרו של יום שישי שהוא היום השמיני למילה, אני זוכה לביקור מופלא. קבוצה גדולה של חסידים ואנשי מעשה מגיעה לברדיטשוב. הם הגיעו כדי להשתטח על ציונו של קדוש ישראל, הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל, בעל ה'קדושת לוי'. הקבוצה מונה למעלה ממאה אברכים, ובין השאר הם רוצים לדבר אתי ולשמוע ממני על מצב הקהילה היום. אני מספר להם, ובהחלט שמח גם לקבל תרומות לחיזוק הקהילה.

יהודי אמיתי חי אמונה. יודע הוא שיש מי שמנהל את העולם ויש למי לפנות בשעה של מצוקה, ושהוא ית' שומע תפילה ומגלגל דברים באופנים ודרכים שאנחנו לא מסוגלים לשער. לפנינו סיפור השגחה מדהים שסיפר הרב של קהילת 'ברדיטשוב' כיום:

"בשום מקום זה לא פשוט להיות רב. לנהל את ענייני הקהילה בכלליות ובפרטיות, לשמוע מה קורה, ולעזור למי שצריך. הרב משרת את הצבור ונושא על שכמו את עול כולם, כפשוטו ממש. ועם כל זה אי אפשר להשוות עבודה של רב בקהילה מסודרת כמו 'ברדיטשוב', לרב של קהילה כמו 'ברדיטשוב'...

"אתם ודאי תוהים שמא נפלה כאן טעות דפוס. אך לא. הכוונה היא לאותה 'ברדיטשוב'. יש את העיירה המפורסמת 'ברדיטשוב' בתפארתה, של לפני מאה שנה, עיר מלאה חכמים וסופרים, חסידים יראים ושלמים, מוסדות מסודרים ושאיפה עזה של כל בני הקהילה לעלות והתעלות בעבודת ה' וביראתו. ומאיך יש את העיירה 'ברדיטשוב' של היום... עיר קטנה ואנשים בה מעט, ובא הקומוניזם, ובנה בה חומות וחרמים, עשה בה שמות, ביקש לעקור את הכל ולא ייזכר שם ישראל עוד... וככה, במצב הזה, באתי אני כאותו ילד מסכן וחכם, מבקש למלט את העיר מהתבוללות ומשקיעה...

"אני מגיע לעיר הזאת, ומגלה שהצעירים נלכדו עמוק במלתעות הקומוניזם. אמנם המשטר הקומוניסטי נפל, אבל העם היהודי מלקק פצעים שותתים דם של נשמות יהודיות תועות, שכמעט אבדו לעם היהודי. קודם כל אני מברר מי בעיירה יהודי, ואחר כך מתחילים מאפס. בית הכנסת שבקושי קיבל אליו כמה מתפללים בשבת הופך למרכז החיים היהודיים. יחד עם כמה חברים נוספים אנחנו מתאמצים להביא עוד ועוד צעירים, מקרבים את הלבבות עם יי"ש ומזונות, עושים קידושים גדולים ואירועים מיוחדים סביב מעגל השנה. המוטו שלנו זה חמימות. חמימות לכל אחד, אהבה אמיתית ללא תנאי לכל יהודי, בכל מצב שלא יהיה. זה המגנט שאיתו אנחנו מצליחים, אט אט, להפשיר את הקיפאון המזרח אירופאי, ולהלהיב את הניצוץ היהודי.

"עם הזמן הקהילה הולכת ומתרחבת, יהודים מגלים את היופי שביהדות, הם מזהים את הגעגועים שבקרבתם, ומגלים את בורא העולם. לצערנו אנו נחשפים כאן לסיפורים משפחתיים לא פשוטים. המוסדות שלנו הופכים להיות הבית של ילדים וצעירים

לרגע אני מתנתק מכל הסובב אותי, ומברר עם ר' דוד היכן בדיוק הוא נמצא, ומדריך אותו איך להתקדם. 'אני נמצא כאן עם עוד כמה חברים', הוא אומר לי, 'יושב כאן לידי ר' אהרן, והוא מוסר לך דרישת שלום'.

"ר' אהרן!!! אני נדהם. ר' אהרן איתך?"

"כן. הוא עונה בסתמייות, בלי להבין את פשר ההתרגשות. "שמע, אני צריך אותך בדחיפות. אתה יכול להביא לי אותו? ר' אהרן לוקח את הטלפון ומצמיד אותו לאוזנו, 'כן הרב, מה קורה?' "יש לי תינוק! היום הוא השמיני ללידתו, ואני מחפש מוהל בדחיפות על... אין לי אף אחד כאן באזור, וזה ערב שבת. הנסיעה תיקח לך שלוש שעות, אבל אתה תצליח להגיע לפני השקיעה, כן?"

"ודאי, ודאי!" ר' אהרן הוא מוהל מומחה שמגיע מידי פעם לאזור, וכך אנו מכירים מימים ימימה. לא היה לי שום מושג מאיפה אני משיג מוהל, ועוד מוהל כזה! והנה, משמים מתקשר חבר שלו, והוא יושב לידי באוטו... זה פשוט בלתי נתפס. בעוד אני הוגעת את מוחי מאיפה אני משיג מוהל, הקב"ה פשוט הכין לי אותו כבר מקודם...

"ר' אהרן נפרד מהקבוצה שעמה התחיל את המסע, והגיע אלינו סמוך לשקיעת החמה. ר' מנחם היה מאושר. הוא קרא לכל חברי הקבוצה שלו להשתתף במעמד הברית, וכך זכה התינוק שימולו אותו ביום השמיני לחייו, במעמד של למעלה מעשרה מניינים של יהודים יראי שמים וחסידיים, אשר ברכו אותו מעומק לבם: "כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה, לחופה ולמעשים טובים!".

(מתוך 'השגחה פרטית'; הובא בגיליון 'פרפרת')

"כשאני מתאר להם עם מה אנחנו מתמודדים, אני מספר להם גם על כל מה שעברנו עם היולדת והתינוק. אחד מהם ר' מנחם שמו, יהודי יקר מאד, נרעש מהסיפור. 'ככה?' הוא שואל, 'תן לי לדבר אתה'. אני נותן לו... הוא פונה לביתה של היולדת, ומדבר אליה בשפת הלב. על העם היהודי, על התלאות, על הניסיונות, על הזכות הגדולה, על הטובה הרוחנית והגשמית, על מסירות נפש. איני יודע מה הוא אמר לה ומה היא הבינה. ר' מנחם דיבר ישירות אל הניצוץ היהודי שבקרבה, והצלית. האישה השתכנעה! הוא בא אלי, אפוף אושר. 'אפשר לעשות ברית!' הוא אומר לי. 'היא מסכימה'.

"מה עושה יהודי בבני ברק, בלונדון או בבורו-פארק? ממחר להכין סעודה. אבל אני, מה אני עושה? אין לי מוהל! בקהילה הקטנה שלנו אין מי שעוסק במלאכת הקדש הזאת. כאשר יש ברית יודעים מזה בדרך כלל שמונה ימים קודם, ועד אז אני משיג מוהל. כאשר מוהל מגיע לאזור שלנו, הוא מקבל לוח זמנים צפוף של כל העיירות באזור. כעת לא ידוע לי על אחד כזה שנמצא בקרבת מקום, ואנה אני בא? לא רק שכואב להפסיד מצוות מילה בזמנה, אלא יש להכות על הברזל בעודו חם. עכשיו האם מסכימה למול את בנה, אך אין כל ביטוח שהיא לא תשנה את דעתה בהמשך. מה עושים? ריבוננו של עולם, מה עושים?"

"שוב אני מרים את העיניים לאבינו שבשמים, שציוונו על המילה, והטלפון מצלצל... מי על הקו? ר' דוד. 'הרב הלל, מה שלומך?' שואל אותי ידידי משכבר הימים. 'אני נמצא כאן בדרך לציונו של הרה"ק יוסף מאיר ממחנבוקא זצוק"ל, תוכל בבקשה להדריך אותי קצת, איך אני מגיע?'. אני מכיר היטב את המסלול.

קול העם

העמסנו הכל לרכב ומשם לבית של סבתא. נכנסתי בשקט כדי שלא תיבהל במידה והיא ערה, ו... ריח חריף של גז עלה באפי!

מדוע הפסיק המקרר לעבוד?

באתי לבדוק וראיתי שאכן הכל עדיין קר אבל המנוע לא פועל ואינו מפזר קור... מה עושים במצב כזה?

אחד הילדים תיכף הציע להעביר הכל למקרר של סבתא שגרה מספר בניינים מאיתנו... השבתי כי ההצעה נבונה, אבל אני חושש שלא נעיר אותה משנתה חלילה... לבסוף הוחלט, שמכיוון שסבתא לבד בבית וסבא שוהה בחו"ל, ניכנס לבית בשקט מוחלט בלי להדליק שום אור בבית ונעביר את כל האוכל למקרר שלה עד הבוקר, כשנמצא טכנאי לתיקון התקלה.

העמסנו הכל לרכב ומשם לבית של סבתא. נכנסתי בשקט כדי לא להפחיד אותה במידה והיא ערה. ו... ריח חריף של גז

להלן סיפור מופלא המעובד מתוך 'טיב הקהילה' והובא מפי בעל המעשה ר' אה.

ברוך ה' זכינו להקים בית מלא ברכה. בורא עולם בירך אותנו בשלושה עשר ילדים בלע"ה. כל שבת מצטרפים אורחים נוספים, כך שכל שולחן שבת נערך עבור שלושים איש לכל הפחות. ההכנות לקראת שבת מתחילות מוקדם כדי להספיק להכין מזון בשפע ולקבל את השבת ברוגע ומתוך הקפדה לקבל שבת, שהיא מקור הברכה, מוקדם ככל האפשר.

יום חמישי בחצות ליל, כאשר כל המאכלים והסלטים מסודרים במקרר, אחד מבני הבית שם לב שהמקרר לא פועל.

הדברים למקרה כמתוכנן. חזרנו הביתה בהודיה לה', על שלא הסיר את חסדו מאיתנו...

בבוקר אשתי אמרה לי שהמקרה עובד כרגיל... בדקנו שוב ושוב ואכן הכל פעל כרגיל... התקשרתי לטכנאי בכל זאת והוא אישר שאין צורך להגיע. בורא עולם דאג שהמקרה יפסיק לעבוד כדי להציל את הסבתא, אם המשפחה!!!

(פניני עין חמד)

עלה באפי! נבהלתי, זכרתי לא להדליק אור כדי לא להעיר אותה וניגשתי עם הפנס שבידי לכירה. ראיתי שהגז היה פתוח וסיר שישב על להבה גלש וכיבה את האש, אך הגז המשיך לדלוף... אמא, שאיבדה לא מזמן את חוש הריח, כנראה שכחה מהסיר ולא הריחה את ריח הגז הנודף בכל הבית. פתחתי את החלונות כדי לאוורר את הבית. ניגשתי לבדוק את שלום אימי, שברוך ה' היתה בריאה ושלימה... הודינו לה' על הנס הגלוי והכנסנו את

יהלומים מגדולי ישראל

כשהגיע לביה"ח כבר היה ר' נחום כל כולו אש לוחטת של שמחה ואהבה להקב"ה... אבל אז נתיישב בדעתו שמא עלול הדבר לצער את זוגתו השבורה. החליט אפוא להצניע את שמחתו ולהופיע בפניה בפנים נוגות. עודו פוסע במסדרונות ביה"ח, והנה יוצא הרופא ונשורה בפיו...

הדעת שלא מעלמא הדין, פסע צעד אחר צעד לביה"ח, לשהות לצד בתו היחידה בשעותיה האחרונות.

לימים סיפר רבי נחום כי באותו זמן התחיל להרהר ולחשוב מהי העבודה המוטלת עליו במצבו הנורא הנוכחי. כיוון שאמונתו בבוראו היתה תמה ואיתנה מבלי להרהר אחר מידותיו ח"ו, אזי ממחשבה למחשבה נכנס ל"מוחין דגדלות" ומחשבות נעלות מאד הציפו אותו. הוא העלה במחשבתו את דברי חז"ל "ואהבת... בכל מאודך" - בכל מידה ומידה שהוא מודד לך..", ואת לשון המשנה (ברכות פט) "חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה", וכדאיתא בגמ' "ולקבולינהו בשמחה" - באותה מידה ממש, שהרי כך בפשיטות הוא רצון הבורא. "לאחר שהתבוננתי בזה נהייתי בשמחה" סיפר רבי נחום על עצמו בתמימות, "ועלתה במחשבותי דרך משל, איזה שמחה היתה לי אילו הייתי הולך כעת לחופת בת... ומתוך מחשבה זו נכנסתי לשמחה עצומה".

כך הלך כשליבו נושא את רגליו, להיפרד לנצח מבתו היחידה - - - באותה שעה קיבל על עצמו עול מלכות שמים ביתר שאת ויתר עז, לעמוד איתן בנסיון קשה זה ולא לזוז אפילו זיז כלשהו מאמונתו האיתנה והטהורה ובטחונו באלוקיו, וכי למרות האסון הגדול העומד להתרחש עליו - הוא יתחזק יותר בקיום מצוותיו ועשיית רצונו יתברך בלב שלם". כיוון שחשב זאת, ננסכו בו כוחות חדשים ושמחה גדולה פיעמה בקרבו ועוררה בו תבערת אש קודש, אש של מסירת-נפש לקונו 'בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך'....

כשהגיע לביה"ח, כבר היה ר' נחום כל כולו אש לוחטת של שמחה ואהבה להקב"ה כי 'כל מאי דעביד רחמנא לטב עביד', אבל כאשר דרכו רגליו על מפתן ביה"ח, נתיישב בדעתו שמא שמחה עצומה זו שזכה לה, עלולה להתמיה ולעורר את רוגזה של זוגתו השבורה. החליט אפוא בליבו כי עליו להצניע את שמחתו ולהופיע בפניה בפנים נוגות...

איש חסיד היה, הגה"ק רבי נחום ליבערזון זי"ע מיאס-קלישקוביץ, מוותיקי ומגדולי חסידי שטפנסט. על רום שגב מעלת מידת אמונתו היוקדת בה' וקבלתו יסורים באהבה ובישוב הדעת באופן מופלא ונורא עד מאד, היו מספרים תלמידיו הגה"צ רבי אליהו ראטה זצ"ל ורבי נטע ציינווירט זצ"ל, ששמעו מפיו של רבי נחום עצמו את אשר קרהו, כשפיו מלא שירה כים, ולשונו רינה כהמון גליו, בשבח והודיה להשי"ת על רוב רחמיו וחסדיו. וכך היה מעשה:

בת יחידה היתה לו לר' נחום, שבגרה לתפארת בית הוריה, אולם כשהגיעה לגיל אירוסין, חלתה לפתע במחלה קשה שהלכה והתגברה רח"ל. היא היתה מאושפזת בביה"ח, עד כי בבוקר יום שישי התדרדר מצבה והחמיר עד שהרופאים נואשו מחייה וקבעו נחישות כי רק שעות ספורות נותרו לה לחיות.

הידיעה הקשה פילחה את ליבו של רבי נחום כחץ, אולם לא איש כמוהו, שכל חייו היו קודש לעבודת הבורא, חסיד ותיק שמוחו שולט על ליבו, יקח את הדבר אל ליבו ויאבד את עשתונותיו. הוא שמע את הבשורה בגבורה ובעוז, והחליט על אתר כי היות שלפי תחזיותיהם של הרופאים הוא יהיה עסוק בשעות אחה"צ בענינים אחרים רח"ל, ומה עוד שלפי הצפוי לא יוכל לטבול במקוה במשך שבעת הימים הבאים... טוב יעשה אם יקדים וילך כבר עתה למקוה, להתקדש ולהיטהר לכבוד שבת-קודש.

מיהר רבי נחום וכך עשה, ומשם פנה לביתו להתכונן לבאות. על אף היותו גדול בתורה, רב מוסמך ופוסק הלכות, עכ"ז בבואו לידי מעשה חשש שמא במצב כזה לא יוכל לעמוד בכל דקדוקי ההלכה הנדרשים ממנו בשעה קשה זאת, לכן התיישב ולמד בקיצור הלכות קריעה והלכות אנינות, רק לאחר שגמר ללמוד את ההלכות הנחוצות לו, חזר ופנה לכיוון בית-החולים. אולם בעודו באמצע הדרך נזכר ששכח לקחת עימו סכין לקריעה'. חזר אפוא על עקבותיו בכדי לקחת את הסכין... כך, ברוגע אמיתי ובישוב-

עוד סיפר ר"נ כי מנהגו היה אז ללמוד בקביעות בספה"ק "באר מים חיים", לא לפי סדר מסויים אלא היכן שהקרה ה' בידו לפתוח את הספר. באותו ליל שבת בפותחו את הספר, עלה לפניו המאמר המסביר את ענין אמירת 'קדיש', על פי טענת המלאכים להקב"ה "מה אנוש כי תזכרנו", שהמלאכים מקטרגים שהאדם משבח ומהלל את הבורא יתברך רק כשהכל הולך כרצונו... באותה שעה מעמידים אותו בפני נסיון בפטירת אביו או אמו ח"ו ואז הוא מכריז "יתגדל ויתקדש שמיא רבא", וממילא נופלת טענת המלאכים. אבל אם האדם משבח את בוראו, מגדלו ומקדשו גם בלא זה, כבר אין סיבה לגרום לו לאסון כזה שיכריחו לומר "יתגדל ויתקדש"...

הוסיף ר' נחום ואמר שהוא בטוח כי בתו זכתה להשאר בין החיים בגלל שלא איבד את אמונתו וקיבל את הגזירה באהבה, ועי"ז זכה שלא נזקק לומר קדיש אחריה - - - ואכן, זכה רבי נחום לראות מבתו זו מלא חופניים נחת דורות ישרים ומבורכים.

(באר בשדה)

עוד הוא פוסע במסדרונות ביה"ח והנה יוצא הרופא ומודיע להם כי יש שינוי לטובה במצבה של בתם וכי יש סיכוי סביר שבתם ניצלה משערי מוות. ליבותיהם של רבי נחום ושל זוגתו החסירו פעימה, והם נשאו עיניהם השמימה בתחינה לבורא עולם שיזכו לראות במהרה את רפואתה השלמה והחלמתה המהירה. ואכן, לא עברו אלא שעות מספר והמצב התייצב והשתפר, עד כדי שהרופאים המליצו להם לקחת את בתם הביתה לבל תידבק מחולים אחרים... מיד שכרו עגלה ונסעו הביתה, ואך בקושי הספיקו להגיע לפני כניסת השבת.

בליל שבת קודש היה רבי נחום נרגש עד מאד מעוצם הישועה הגדולה שחזה בעיניו, ודעתו היתה מרוממת עליו ביותר. הוא שש ושמח בכל ליבו על ישועת ה' ועל הניסים הנפלאות והטובות שגמל עמו, וגם על כך שלא נפל בדעתו מאמונתו בבוראו וכי גם בשעות הקשות ביותר בהן היתה בתו היחידה מפרפרת בין החיים למוות רח"ל, לא התרעם בליבו על מידותיו של הקב"ה.

סגולות וישועות

החיילים הגרמנים יצאו בבהלה, ונפשם של בני המשפחה הייתה להם לשלל...

הסגולה להמתקת הדינים

הרוסי נכנסו לעיר, ויצאו החיילים הגרמניים מהבית כדי להילחם בחיל רוסיה, ונפשם ניתנה להם לשלל. מיד נשאו כולם עיניהם לאביהם ואמרו לו, הן מופת ואות הראיתנו כעת!

ענה להם רבי משה אברהם: "לא מינייה ולא מקצתיה, אלא כך מקובלנו, שאמירת 'שהכל נהיה בדברו' מתוך אמונה תמימה בבורא ית', היא סגולה להמתקת הדינים!"

(באר הפרשה, ויגש תשפ"ב)

סיפר הרה"ק ה'נתיבות שלום' ז"ע, כי בימי ילדותו לעת 'מלחמת העולם הראשונה', נכנסו ובאו חיילים מצבא הגרמני לבית אביו הרה"ח רבי משה אברהם ברזובסקי זצ"ל הי"ד שבברנוביץ, והורו לכל בני הבית לעמוד על יד הקיר כשפניהם אל הכותל ברצותם לירות למוות בכל אחד מהם.

רבי משה אברהם ביקש מבנו הג"ר נחום זאב זצ"ל שיביא לו כוס מים בכדי לברך 'שהכל נהיה בדברו'. לקח האב את הכוס בידו בירך בכוונה - והנה נשמע הקול מבחוץ אשר חיילי האויב

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

כיצד אפשר לחשוש מבלי לחשוף?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

שכאשר הרכילות שהאדם שמע נוגעת אליו למעשה על להבא, הותר לו לחוש לכך בלבד, אך לא להאמין ולקבל את הדברים

בהלכות הנלמדות היום בחפץ חיים (רכילות כלל ה' סעיפים ג-ד) חוזר רבנו על הכלל הנוגע גם לגבי איסור לשון הרע,

יעלה בלבו ספק, אלא רק יחשוש כדי שידע לנהוג בזהירות. וכעין זה הביא בשו"ת לחפץ בחיים (ח"ד סימן ט) מדברי החרדים (פט"ו אות לג) שכתב, שאמרו חז"ל 'כל אדם יהיה בעיניך כליסטים ומכבדו כרבן גמליאל', והקשה החרדים, הרי אמרו חז"ל במקום אחר 'והוי דן את כל האדם לכף זכות? ותירץ, שצריך שכל אדם יהיה בעיניו כצדיק גמור לכבדו בלב שלם, אבל לענין להישמר ממנו יחשדהו לרשע, וזה מה שאמרו חז"ל לענין איסור לשון הרע, שלא מקבלים לשון הרע אבל מיחש חיישינן כדי להישמר ממנו עכ"ל, מוכח מדבריו שהדרך לעשות כן היא, שבלבו לא יהיה עליו ספק כלל ויהיה בעיניו ובבלבו כצדיק גמור, ורק לענין הנהגתו יש לו לחשוש.

בלבו - "ולכן צריך להיזהר מאוד כששמע שאחד דבר עליו או עשה לו כך וכך, או רוצה לעשות לו כך וכך, שלא להאמין בדבר רק בדרך חשש בעלמא, דהיינו לשמור עצמו ממנו, ולא בגדר ספק, דמעמידין לאדם בחזקת כשרות ומסתמא לא עשה לו רעה ולא גנהו..."

כיצד אפוא יוכל האדם להיזהר בדבר זה, שמצד אחד הותר לו לחשוש חשש בעלמא, ומצד שני עליו להיזהר שלא יעורר חשש זה אפילו ספק בלבד? בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מביאים משו"ת תשובות והנהגות (יו"ד ח"א סימן תקנה), שהעצה לכך היא שילמד זכות כפי האפשר על השני, שאולי לא ראה בדקדוק את כל הפרטים ולא ידע את כל הנסיבות, ובכך לא

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

באיזו שפה דיברה האתון של בלעם?

מגילה דף ג

גמירי דלא מפקי שם שמים לבטלה

עשה ששור אחד ידבר חצי שעה בשם ה' שישמעו לרשע, ומוכרז שהכריח לשד אחד שיכנס שם וידבר. וא"כ רואים שהשדים כן יכולים להוציא שם ה' לבטלה. ולכן כותב שנראה שמה שלא מוצאים שם שמים לבטלה, זה רק כשהן בבחירתם, אך בכח השבעות וכישופים, שמכריחים אותם לעשות כן, זה לא נחשב שם שמים לבטלה.

ב"תפארת יהונתן" (להגר"י אייבשיץ זצ"ל) כתב: שקודם חטא אדם הראשון כל בהמה וחיה היו מדברים ככל האדם, ומעלת האדם מן הבהמה לא היה בדיבור, אלא בהשגה להשיג אור העליון. רק אח"כ שסרח, נתהווה בדוגמת בהמה לעניין השגה, ובהמה היה הלך וחסור לפי ערך האדם. ושפיר הוא אין כל חדש תחת השמש כי כן משמע מלשון הפסוק "ויפתח ה' את פי האתון" שלא היה זה בריאה חדשה ולא היה צריך רק לפתיחת פה האתון לדבר.

אבל בזוהר איתא דמלאך הנקרא כך "פי האתון" ובשמות הקדושים נקרא "קמואל", דיבר מתוך גרונה. והנפקותא בזה הוא שאם המלאך הוא היה הדובר בה ודאי דברה בלשון הקודש כי אין המלאכים נזקקין ללשון אחרת, אבל אם החמור בעצמה דיברה ודאי דברה בלשון מה שהוא רגיל בפי האדם. ויותר מוכח דדיברה בלשון הרגיל בפי אדם, דכל דברי האתון היו כדי לבייש את בלעם בפני שרי בלק כדמוכח מהפסוקים, וכפירוש רש"י, ואילו היתה מדברת לשון הקודש, לא היו מבינים מה שמדברת, ע"כ.

(קב ונקי)

רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל בפירושו אהבת יהונתן, שואל: כיצד לא חרד בלעם מיד כאשר נפתח פי האתון, ואף אזר אומץ בנפשו להיכנס עימה במשא ומתן. וכתב: זה יובן שנודע שיש מכשפים הקוסמים ומשביעים את השד בגופן, ואז יפלו לארץ משוללי הדעת כמו חולי הנכפה רחמנא ליצלן, והשד יגיד להם לפעמים עתידות מה שנודע לו, אכן הם לא יבינו מה שגיד להם השד, רק אחד יושב וכותב דבריהם, כי הם אינם שומעים דבר בהיות שהם בעת ההיא נעדרי החושים.

וזהו היה ג"כ עניינו של בלעם שהיה נופל וגלוי עיניים (במדבר כד ד) כמו אותם המנחשים הנזכרים למעלה שנופלים והשד מגיד להם. אמנם בינם לבינו שהם משביעים השד בגופן מזמנים להם סופר הכותב דברים עד כי יקיצו משנתם, ואז יגידו להם מה שדברו. משא"כ בלעם גס רוח הלך שפי לבדו (שם כג ג) שלא היה כבודו ליקח סופר, וזהו היה עניינו שהשביע השד באתונו להגיד מתוכו עתידות והוא עצמו היה שומע מה שהאתון מדבר, משא"כ אם ישיביע השד בגופו אז יודע הסופר טעם שהוא יודע.

ולפיכך כאשר נפתח פי האתון לא חרד, כי זהו דרכו כל הימים תמיד ע"י כישוף השד באתונו ולכך בתחילת דמיונו סבר שגם עכשיו יבוא הדבור מפאת הנ"ל, ע"כ.

והנה בגמ' מגילה (ג). אמרינן: גמירי [מסורת מאבותנו] שהשדים אינם מוציאים שם שמים לבטלה. והחיד"א בספרו פתח עינים, הקשה על זה: שבזמנינו העידו מגידי אמת שרשע מכשף

תכין עצמך לכבוד שבת

קבל את 'גיליון 'לקראת שבת' שכבש את העולם היהודי
אצלך בתיבת המייל לפני כולם כל יום חמישי

סיפורים ופנינים מרתקים מחייהם של רבותינו הקדושים

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

מהו זמן הדלקת נרות חנוכה לדעת הגר"א?

דקות לאחר העלמותו של גלגל השמש. ובנוגע לדעת הגר"א בענין זה של זמן ההדלקה, קיימת מבוכה; ותלמידיו שבארץ ישראל, נהגו להדליק בדיוק בתחילת השקיעה, אך יתכן שנהגו כן בגין שינויי האופק שבין ארץ ישראל לוילנא, עירו של הגר"א.

[שו"ע תרעב, א, משנ"ב א, וביה"ל ד"ה עם, וד"ה לא; ביאורים ומוספים דרשו, 1-2]

זמן הדלקת נרות חנוכה הוא בצאת הכוכבים, ויש אומרים שזמנה הוא כרבע שעה קודם לכן, בתחילת בין השמשות. וזמנים אלו, תלויים במחלוקת הידועה של הגאונים ורבנו תם בנוגע לזמני שקיעת החמה וצאת הכוכבים - שלדעת הגאונים, עם תחילת שקיעת החמה, דהיינו, בזמן בו גלגל השמש אינו נראה עוד, מתחיל בין השמשות, וכרבע שעה לאחר מכן הוא זמן צאת הכוכבים; ולדעת רבנו תם, צאת הכוכבים הוא כשבעים ושתים

מדוע נהג החזון איש להדליק כעשרים דקות לאחר השקיעה?

מוקדם יותר. והגר"מ פיינשטיין כתב, שראוי להדליק עשר דקות לאחר השקיעה. ולדעת הגרי"ש אלישיב - אף לפי דעת הגר"א (ראה לעיל), אין להדליק בזמן השקיעה הנדפס בלוחות, אלא זמן מה לאחר מכן; וכעין זה דעת האור לציון, שיש להדליק כרבע שעה לאחר זמן השקיעה הנדפס בלוחות.

[ביאורים ומוספים דרשו תרעב, 2]

בהמשך לאמור: מנהג רבים בירושלים, להדליק בדיוק בתחילת שקיעת החמה, וכן נהג הגרי"ז סולוביצ'יק, הרב מבריסק. והחזון איש נהג להדליק כעשרים דקות לאחר השקיעה, וכך נהג הבית ישראל מגור, והעיד שכך נהג גם אביו, האמרי אמת. ויש שהסבירו, כי החזון איש נהג כך, משום שהדלקת נר בשעה שעדיין יש אור יום, אין לה כל משמעות; ולכן, לדעתם, ביום מעונן, בו החשיכה שוררת סמוך יותר לשקיעה - אף לדעת החזון איש ניתן להדליק

נער שנעשה בר מצוה בחנוכה - מתי ידליק את נרות החנוכה?

חינוך, יכול להוציא גדול ידי חובתו בהדלקת נר חנוכה; ובדומה לכך, יכול הקטן של זמן השקיעה, להוציא את הגדול של זמן צאת הכוכבים ידי חובתו. אולם, יש אומרים, שבלילה זה ידליק בצאת הכוכבים; ויש מהם שהוסיף, כי רצוי שימתין עד כשלושים וחמש דקות לאחר השקיעה.

[ביאורים ומוספים דרשו תרעב, 2, בהרחבה ע"פ המקור]

נער הנעשה בר מצוה בחנוכה, ומנהגו להדליק בשקיעת החמה (ראה לעיל) - יש שהסתפקו אם ינהג כן גם בלילה שנעשה גדול, או שימתין עד לצאת הכוכבים, שבו יהיה ודאי גדול. ולדעת פוסקים רבים, ידליק בשקיעה כמנהגו, משלוש סיבות: 1. מעיקר הדין יוצא הקטן בהדלקת אביו, ואינו מדליק לעצמו אלא משום הידור מצוה. 2. כשמדליק בבין השמשות, הרי הוא ספק גדול, ויתכן שיצא כבר ידי חובתו כגדול. 3. קטן שהגיע לגיל

* המדליק נרות חנוכה בפתח ביתו, ולבית שני פתחים משני צידיו - ידליק באחד הפתחים בברכה, וידליק גם בפתח השני, ללא ברכה, כדי שהעוברים בצד זה של הבית לא יחשדוהו שלא הדליק. ויש אומרים, שדין זה אינו נוהג בזמננו, כיון שרבים נוהגים להדליק נרות החנוכה בתוך הבית, וכמו כן, ישנם מנהגים שונים ורבים בנוגע לשעת ההדלקה. ויש חולקים.

* את נרות החנוכה בבית הכנסת, ראוי להדליק רק בנוכחות מנין, אולם, אם הגיע זמן ההדלקה ואין אפשרות להדליק בנוכחות מנין, מותר להדליק את הנרות בברכה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

המזמין עני לסעודה ומתמהמה לפני תחילת הסעודה - האם עובר על 'בל תאחר'?

בעל הבית, כלול מעין תנאי שהאוכל יוגש לפני בשעה שיחפוץ בעל הבית לעשות כן. אולם, אף ללא איסור בל תאחר - המזמין אורחים לסעודה, לא יתמהמה לפני תחילת הסעודה; ואף המתעכב בדרך כלל בלילות שבת עד שיהיה תאב לאכול, כדי לקיים את מצות סעודת שבת בהידור, לא יעשה זאת כאשר יש לו אורחים.

[שעה"צ תרלט, סז; ביאורים ומוספים דרשו, 42]

נאמר בתורה: "כִּי תֵדוּר נֶדַר לָהּ אֶלְקֵיךָ לֹא תֵאַחַר לְשִׁלְמוֹ", ודרשו חכמינו ז"ל, שאיסור זה של 'בל תאחר', מלבד על נדר, הוא אמור גם על חיובים אחרים, ואחד מהם - צדקה, כלומר, שהמעכב נתינת כספי צדקה לעניים, עובר על בל תאחר. וכתבו הפוסקים, שגם המזמין עניים רעבים לסעודה, ומעכב את התחלת הסעודה, יש בכך חשש איסור 'בל תאחר'. ויש שכתב שלא עוברים בכך על בל תאחר, משום שבהזמנת העני לסעודת

הלוח היומי

י"א בטבת | רבי שלמה ב"ר עקיבא אייגר זצ"ל, אב"ד קאליש ופוזנן, בעל גליון מהרש"א, ספר העיקרים ועוד

יום זה נקרא 'פורים לפאנטו' בו חוגגים יהודי העיר לפאנטו-יוון (נאופאקטוס), את נס הצלתם ממות לחיים, במהלך הכיבוש התורכי.

יום זה נקרא גם 'פורים מעזי'בוז', בו ניצלו יהודי המקום מהפרעות הנוראיות שערכו בוגדן חמלניצקי שר"י ושותפיו הקוזקים בשנת ת"ח.

יארצייט:

תרי"ב: רבי שלמה ב"ר עקיבא אייגר זצ"ל, אב"ד קאליש ופוזנן, בעל גליון מהרש"א, ספר העיקרים ועוד.

תרכ"ג: רבי שלמה זלמן ב"ר שלום אולמן זצ"ל, אב"ד מאקאווא, בעל יריעות שלמה ועוד.

תרל"א: רבי אלכסנדר ב"ר יחיאל יצחק אייזיק יהודה יחיאל אייכנשטיין-ספרין זצ"ל, מקומארנא.

תרמ"א: רבי אליהו ב"ר מרדכי לביא זצ"ל, אב"ד בנגאזי-לוב, בעל גאולת ה', מנוחה לחיים, אורח ישר ועוד.

תרנ"ב: רבי עקיבא ב"ר אליהו קורניצר זצ"ל, אב"ד קראקא, בעל שו"ת וחדושי רבי עקיבא קורניצר.

תרס"ח: רבי שלמה יהודה ב"ר פסח צבי טבק זצ"ל, מסיגעט, בעל ערך שי.

תרע"ג: רבי יהושע ב"ר מאיר הורוביץ זצ"ל, האדמו"ר מדז'יקוב, בעל עטרת ישועה ועמק ההלכה.

תרע"ה: רבי דוד ב"ר יוחנן (מרחמסטריווקא) טברסקי זצ"ל, מזלטיפולי.

תשל"ג: רבי יהושע ב"ר יצחק שהרבני זצ"ל, מזקני מקובלי ים ותלמיד הבן איש חי.

תשל"ח: רבי משה ב"ר אליעזר ברגמן זצ"ל, ר"י רשב"י ב"ב.

תשמ"ה: רבי יעקב יוסף שלמה ב"ר חיים דב הלפרין זצ"ל, מוואסלוי.

"לשם יחוד" לפני הקפיצה לגהינום...

פעם סיפרו למרן ה"חפץ חיים" על גאון אחד שאמר, כי אם יפסקו לו בעולם העליון לרדת לגהינום, אז יאמר "לשם יחוד" ובשמחה עצומה יקפוץ לגהינום לקיים פסק דין של הקב"ה. וה"חפץ חיים" נאנח ואמר: "אמנם כן, טובים ויפים הדברים, אבל למה בעולם הזה אין חרדים כל כך לדבר ה', והקב"ה אינו מצוה לקפוץ לגהינום, אלא מה ה' שואל ממך, לטוב לנו כל הימים..."
(חפץ חיים על התורה - מעשי למלך - בחוקותי אות ד)

נשתדל להתחזק ולעשות את רצון ה' בשמחה ונתאמץ לקיים כל מצוה המזדמנת לידינו ובכך נזכה לטובה נצחית.

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il